

יד: עין משפט נר מצוה

בזו א מיי פיל מהלכות כלי המקדש הלכה ד והלכה ה סגנו לאוין נצח‏^[רע:]

יז ב מיי פיי מהלכות איסורי ביאה הלכה ה סגנו לאוין קול טוש"ע‏^[יז:ד פיי קלד ספיף יד:]

יח ג מיי פיי"ח מהלכות פסולי המוקדשין‏^[הלכה י"ג:]

יט ד מיי פיי"ו מהלכות תרומות הלכה א:‏[[]

כ ה מיי פיי"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה י"ב:‏[[]

כא ו מיי שס הלכה טו:‏[[]

רבינו חננאל

וכר' אלעזר אמר רבי אושעיא דאמר כל מקום שאתה מוצא שני לאוין וכת' [אחד] כגון המפטם והסך שכן המשחה שנאמר על בשר אדם לא יסך ובמתכונתו לא תעשה כמורו קדש הוא הנה ב' לאוין וכתבי' איש אשר ירקח כמורו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו הנה כרת על הרוקח ועל הנותן על זר (כי כל) [כל כין] האי גזוּגא חלוקין הן לקרבן. ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה מלמד שאין אשה טמאה עד שיצא (ממנה) [מדרו] דרך ערותה. הבא למקדש טמא אזהרתיה מולא יטמאו את מחניהם עונש את (מקדש) [משכן] ה' טמא ונכרתה. טמא שאכל את הקדש עונש שנאמר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה. אזהרה ריש לקיש אמר מבבל קדש לא תגע. דייק [מקדש] לא תגע א' תניא כותיה בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבאו מוקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שכתב בו נטילת נשמה והיא כרת מפורש בבימות פרק הערל (דף נו. ע"ש) אף קדש דבר שכתב בו נטילת נשמה והוא כרת למעוטי נגיעה דלא אשכחנ דכתי' ביה כרת. והא דאמר ריש לקיש טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דם לוקח דייק מבכל קדש. ועוד דייק מדאפקא רחמנא לאכילה בלשון נגיעה מיכן לנוגע בקדש והוא טמא לוקח. ור' יוחנן לטעמיה שנאמר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ואינו ראוי לאכילה אלא לאחר זריקה דאי לפני זריקה למה לי משום טומאה חיפוק לי' אכתי לא נראה לאכילה. כל לא תעשה שקדמו עשה לוקח עליו

- ↑ צ"ל דייק מקדש לא תגע דהוא אזהרה לאוכל ונטילת כוונתה וכו'.

יד:

ההוא לַתרומה הוא דאָתא. ומימא דהיכן מיזינו חומר בתרומה

מבקדשים דבכל קדש לא תגע מוקי לה רבי יוחנן לנגיעת תרומה אלמא לקי וצנגיעה דקדש לא לקי ומירן הר"ר שלמה מדרזי"ש נ"ע דהכי קאמר ההוא לנגיעת תרומה הוא דאחאי לאשמועינן דפוסל תרומה עד מלאת ימי טהרה שהיא כטבול יוס ולא קאמר דאיכא מלקות צנגיעת תרומה אבל מכל מקוס קשה דאיך קאמר רבי יוחנן דקרא דכתיב ציה קדש דמיירי לתרומה וי"ל משום דגבי האי קרא כתיב עד מלאת ימי טהרה ובקדשים נריך לאוקמה בתרומה דלקדשים נפקא לן מגזירה שזי דטומאתו טומאתו גמיר ליה: **ב**לָ לא תעשה שקדמו דגזילה דוקין ע"יו. תימא דהא לאו דגזילה שקדמו עשה דוהשפי הגולה אשר גזל ואס"ה אין לוקין עליו וי"ל דשאני גבי לאו דגזילה שאין לקיים העשה אלא לאחר שגולה והלכך לאו שניתק ^(ט)מעליו הוא אבל קדמו דקאמר הכא לאו דוקא קדמו אלא היינו ^(ס)דשייך העשה קודם שעבר הלאו:

תנינא

עונש כתיב ^אוהנפש אשר תאכל בשר ^באזהרה מגין ריש לקיש אומר ^גבכל קדש לא תגע רבי יוחנן ^דאומר תני ברדלא אתיא טומאתו וטומאתו כתיב הכא וטומאתו עליו ונכרתה אלא ^האזהרה מגין ריש לקיש אומר ^ובכל קדש לא תגע רבי יוחנן ^זאומר תני ברדלא אתיא טומאתו ויהי עוד טומאתו בו מה לחלן עונש ואזהרה אף כאן עונש ואזהרה בשלמא ריש לקיש לא אמר כרבי יוחנן ^חגזירה שזה לא גמיר אלא ר' יוחנן מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך ההוא ^טאזהרה לתרומה וריש לקיש אזהרה לתרומה מנא ליה נפקא ליה ^ימאישי איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב ^{יא}דאי זהו דבר שהוא שזה בורעו של אהרן הוי אומר זו תרומה ואידך ההוא לאכילה והא לנגיעה וריש לקיש האי בכל קדש לא תגע להכי הוא דאתא ההוא מיבעי ליה לטמא שנגע בקדש דאיתמר ^{יב}טמא שנגע בקדש ריש לקיש אומר לוקה רבי יוחנן אומר ^{יג}אינו לוקה ריש לקיש אומר בכל קדש לא תגע רבי יוחנן אומר אין לוקה ההוא אזהרה לתרומה הוא דאתא טמא שנגע בקדש מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה ^{יד}אזהרה (לאוכל) אתקוש קדש למקדש ואכתי להכי הוא דאתא ההוא מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים דאיתמר טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים ריש לקיש אומר רבי יוחנן אומר ^{טו}קרא טומאתו וטומאתו וכי כתיב טומאתו לאחר זריקה הוא דכתיב ההיא מבכל קדש נפקא תניא כוותיה דריש לקיש ^{טז}בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל אתה אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו' מוקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף ^{טז}כל דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנגיעה מי איכא נטילת נשמה אלא באכילה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ^{טז}כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו אמרו

תרומה: טמא שנגע בקדש כו'. מירוצא הוא דמתרן ר"ל: **מודאיפקא קדש למקדש.** בזהאי קרא צכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא ודרשין לקמן מה מקדש יש צלוהרתו נטילת נשמה שהצא אל המקדש טמא צכרת אף אזהרת קדש דבר שיש צו נטילת נשמה והיינו אכילה שעונש עליה כרת דליו צנגיעה ליכא כרת: ר' יוחנן **לעעמיס.** דאמר אזהרה לאוכל קדש צבטומאתו נפקא מוטומאתו וטהוא וטומאתו עליו דכתיב צעונש דקדש לאחר זריקה הוא דתניא צמורת כהנים (א פדשה ט) ומיייתין לה צבמנחת צפ' שלישי (דף כה:) יכול יהו חייצין עליו משום טומאה קודם זריקה תלמוד לומר (ויקרא ז) כל טהור יאכל צשר והנפש אשר תאכל צשר וגו' הניתר לטהוריס חייצין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהוריס אין חייצין עליו משום טומאה: **ההוא מצכל.** מרצויא דצכל דריש ריש לקיש אף לפני זריקה: **סניא כריש לקיש.** דליף אזהרה לטמא שאכל את הקדש מצכל קדש לא תגע: **כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו.** הא אתא לאשמועינן דאפילו למאן דאמר לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו כדתניא ^טלא תותירו והנותר תשרפו (שמות יב) צא הכתוב לימן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו שנתק הכתוב את העשה להיות ענשו של לאו ותקונו לומר לא תעשה כך ואם עשית עשה זאת והפטר ואשמעיען רבי יוחנן הני מילי עשה הצא אחר הלאו שאין אתה יכול לקיימו אלא לאחר עצירת הלאו אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עצירת הלאו אין זה ניתוק הלאו ואפילו תקיימנו אחר עצירת הלאו לא נפטרמ מן המלקות:

מוסף רש"י

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

מאחסו דרישא. דמלי למכתב כי יקח את צת אציו או צת אמו: **למפטס וסך.** דהוו נמי שני לאוין וכתר אחד והוצרך לנו לחלק ציניהם כמו שהוצרך חילוק צעירות אם אינו ענין כאן מנהו ענין להו: **ג** לא נסך שיטפא ההוא מיצעי ליה לחלק כרת למפטס וסך ואידך

סבר לה כר"א א"ר הושעיא כו' ואיצעיס אימא נפקא ליה מואיש אשר ישכב את אשה דוה וגו' ואידך ההוא מיצעי ליה כו'. והכי פירושא ואידך ס"ל כר"א דאמר עלה שהלאוין מחלקין למטאות ועל מפטס וסך אמרי' צמס' כריתות (דף ג.) שהן שני לאוין על צשר אדם לא יסך וצמתכותו לא תעשו כמורו (שמות ז) וכתר אחת איש אשר ירקח כמורו ואשר יתן ממנו וגו' (וי חילוק מטעו') ציניהם שהלאוין מחלקין למטאות וכיון דאיתו להכי צעירות נמי לא צעי חילוק ולא מנטריך ליה למרשז אל אשה דלעיל ואיתמר ליה עיקר קרא דכרת צאחותו לדונו צכרת ולא צמלקות ואחסותו דסיפא לחייצו על אחותו שהיא אחות אציו ואחות אמו ואחותו דרישא לחייצו על אחותו צת אציו וצת אמו לומר שאין עונשין מן הדין. ואיצעית אימא ליי נמי לא סבר לה לרד' אלעזר נפקא ליי חילוק צעירות מן ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגו' דכתיב ציה כרת ימירא לומר שחייצין עליה לעצמה וממנה תלמד כל הכלל ואם אינו ענין לגופה דהא נפקא לן מוצא אשה לחלק על כל אשה מנהו ענין לשאר שני לאוין וכתר אחת כגון מפטס וסך: **שיאא מדוה דרך ערוסה.** דלפוק ליה דופן דלא: **אלא אזהרה מגלן.** דכך דלמימר מבקדשים לא יאכל וגו' ^אדלא מיירי צקדשים אלא בתרומה דכתיב ציה איש איש מזרע אהרן דבר השוה צורעו של אהרן ומוקמינן ליה (ויצמות עד.) בתרומה שהיא שוה צאנשים וצנשים ואף החזרת שאינה חוזרת לחוה ושוק חוזרת לתרומה: **מצכל קדש לא תגע.** ודרשין ליה לקמן אזהרה לאוכל: **סני צידלא.** שס חכס: **כתיב וטומאתו עליו.** צטמא שאכל את הקדש וכתיב עוד טומאתו צו צצא אל המקדש **טמא: גזירה שוה לא גמר.** ולא למדה מרצו: **ששו צורעו של אהרן.** צאנשים וצנשים אבל קדשים אינן נאכלין אלא לצורכים. וכי תימא איכא חוה ושוק לימא צחזרת כגון אלמנה וגרושה וזרע אין לה דאמר מר חזרת לתרומה ואינה חוזרת לחוה ושוק והכי מפרשין לה ציצמות (דף פז.): **ההוא אזהרה לתרומה.** לנגיעת

תרומה: טמא שנגע בקדש כו'. מירוצא הוא דמתרן ר"ל: **מודאיפקא קדש למקדש.** בזהאי קרא צכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא ודרשין לקמן מה מקדש יש צלוהרתו נטילת נשמה שהצא אל המקדש טמא צכרת אף אזהרת קדש דבר שיש צו נטילת נשמה והיינו אכילה שעונש עליה כרת דליו צנגיעה ליכא כרת: ר' יוחנן **לעעמיס.** דאמר אזהרה לאוכל קדש צבטומאתו נפקא מוטומאתו וטהוא וטומאתו עליו דכתיב צעונש דקדש לאחר זריקה הוא דתניא צמורת כהנים (א פדשה ט) ומיייתין לה צבמנחת צפ' שלישי (דף כה:) יכול יהו חייצין עליו משום טומאה קודם זריקה תלמוד לומר (ויקרא ז) כל טהור יאכל צשר והנפש אשר תאכל צשר וגו' הניתר לטהוריס חייצין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהוריס אין חייצין עליו משום טומאה: **ההוא מצכל.** מרצויא דצכל דריש ריש לקיש אף לפני זריקה: **סניא כריש לקיש.** דליף אזהרה לטמא שאכל את הקדש מצכל קדש לא תגע: **כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו.** הא אתא לאשמועינן דאפילו למאן דאמר לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו כדתניא ^טלא תותירו והנותר תשרפו (שמות יב) צא הכתוב לימן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו שנתק הכתוב את העשה להיות ענשו של לאו ותקונו לומר לא תעשה כך ואם עשית עשה זאת והפטר ואשמעיען רבי יוחנן הני מילי עשה הצא אחר הלאו שאין אתה יכול לקיימו אלא לאחר עצירת הלאו אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עצירת הלאו אין זה ניתוק הלאו ואפילו תקיימנו אחר עצירת הלאו לא נפטרמ מן המלקות: **אמרו**

מסורת הש"ס

- ↑ כריתות ג, (ג) נדה מא, א (א) וצחים ג, (ד) מועין עפמ"ש מוס' שבת לו, ד"ה ג"ש, (ס) שוועות ז, (י)צמות עה, (י) (י) וינמות עד, (י) (י) ונחים ג, (ח) רש"י אזהרה מדראיתקוש, (ט) רש"א אחת, (י) יצמות עה, (י) ונחים ג, (ז) רש"א קדש, (ז) (י) ויקרא כג, (ח) (עליל ד: ד: ז) צ"ל מחליו,

תורה אור השלם

- ↑ ואיש אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִתָּה אִשָּׁה דָּוָה וְגָלָה אֶת עֲרוּתָהּ אֶת מִקְרָהּ הִשְׁרָה וְהָיָא גִּלְתָּה אֶת מְקוֹר צְדִיקָהּ וְנִכְרְתוּ שְׂעִירֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמָּם:

- ↑ ויקרא כ יח
- ↑ כל הנצב בכותב בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן יי טמא ונכרתה הנפש ההוא משאל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יידה עוד טמאתו בו. במדבר יט יג
- ↑ מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ לפהגה תשלחום ולא יטמאו את מחניהם אשר אין שכן ביהוים:
- ↑ הנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליי וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: ויקרא ז כ
- ↑ ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי סקרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי סקרה:

- ↑ ויקרא יב ד
- ↑ איש איש מזרע אהרן ויהוה אֲצִרְעוּ אוּן וְכִּבְּקַדְשֵׁים לֹא יֵאָבֵל עַד אֲשֶׁר יִשְׁתַּח וְהִנָּחַ עַבְל טָמֹא בִּנְשׂ אוּ אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁתַּח וְהִנָּח עַבְל טָמֹא בִּנְשׂ אוּ אִישׁ אֲשֶׁר תִּצָא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרָע:
- ↑ ויקרא כב ד

גליון הש"ס

גמ' כל לא תעשה שקדמו עשה. עי' פסחים דף לה ע"א מוס' ד"ה לא מואיל:

הגהות הב"ח

- ↑ גמ' סבר לה כר' אלעזר: (ב) שם ואיצעית אימא נפקא ליה מואיש כ"ל ומצות לא סבר לה כר' אלעזר נמחק: (ג) שם ואזהרה לאוכל איתקש קדש וכו' לטמא שאכל צשר קדש לפני זריקת. י"ב פיי חי חמת טמא שאכל קדש מקרא אחרינא נפקא לן איסור לן בכל קדש לא תגע לילף מיה אף לפני זריקה דלי לגופא אתא לטמא שאכל קודש א"כ מהרי"ם תי"ז לילף מניה נמי לפני זריקה: (ד) רש"י ד"ה ה"ג וכו' יתן ממנו וגו' אם כן חילוק מטאות ציניהם: (ה) תוס' ד"ה כל וכו' לאו דוקא קדמו אלא היינו לומר דשייך העשה:

הגהות הב"ח

אחיא טומאתו טומאתו. אזהרה לתרומה. דלסוריה צה כל ימי טוהר, שהיא טבולת יוס ארוך לטומאת לידתה (ויצמות עה.) שאין לה הערצ שמש עד מלאת ימים שמביאה למחר כפרתה (שבועות ז.) שהוא שוה בורעו של אהרן. כוכרים ונקבות, דליו קדשי קדשים היתנים להםים אין נאכלים אלא לכזי כהונה (יבמות עד.). ההוא אזהרה לתרומה הוא דאָתא. כדמוכח ספיה דקרא עד מלאת ימי טהרה, שעריצ שמשא שהיא טבולת יוס ארוך שטובלת צביציי ללידתה וכל ימי טוהר שלה הרי היא כטבולת יוס אחרי צינא דקדשים מביאה קרינה, ומדכתיב על מלאת עד מלאת ימים טעא ואפילו מחוסרת כפרה, ע"כ בתרומה כתיב, דלענין קדש עד שחביא כפרה, והכי נחלקת להאי קרא צינמות דהעל וכוין לטבולת יוס כתיב וכל ימי טוהר, דליו קדש וקדשין מן הדין (יבמות גז.) דאמר ר'אבהו טומאתו. אזהרת טמא שלא יאכל קדש, וענינו ואחר מזהאי הוא ולא צינמות דהעל כדקמינ גמרי דהקומן רנה (מנחות כה:) יכול יהו חייצין עליו משום טומאה לפני זריקת דמים, תלמוד לומר כל טהור יאכל צשר והנפש אשר תאכל צשר וגו', הניתר לטהוריס חייצין עליו משום טומאה, שאין ניתר לטהוריס אין חייצין עליו משום טומאה (יבמות דז.) תניא כוותיה דריש לקיש. דלאהרי לאוכל קדש מהכא (שם דז.) אזהרה לאוכל. שלא תאכל בתרומה כל זמן שהיא טבולת יוס ארוך (יבמות עה.) מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה. הצא למקדש טמא צכרת שנאמר (במדבר יט) ונכרתה כי את מקדש ה' טמא, אף קדש דבר שיש בו נטילת נשמה.

אחיא טומאתו טומאתו. אזהרה לתרומה. דלסוריה צה כל ימי טוהר, שהיא טבולת יוס ארוך לטומאת לידתה (יבמות עה.) שאין לה הערצ שמש עד מלאת ימים שמביאה למחר כפרתה (שבועות ז.) שהוא שוה בורעו של אהרן. כוכרים ונקבות, דליו קדשי קדשים היתנים להםים אין נאכלים אלא לכזי כהונה (יבמות עד.). ההוא אזהרה לתרומה הוא דאָתא. כדמוכח ספיה דקרא עד מלאת ימי טהרה, שעריצ שמשא שהיא טבולת יוס ארוך שטובלת צביציי ללידתה וכל ימי טוהר שלה הרי היא כטבולת יוס אחרי צינא דקדשים מביאה קרינה, ומדכתיב על מלאת עד מלאת ימים טעא ואפילו מחוסרת כפרה, ע"כ בתרומה כתיב, דלענין קדש עד שחביא כפרה, והכי נחלקת להאי קרא צינמות דהעל וכוין לטבולת יוס כתיב וכל ימי טוהר, דליו קדש וקדשין מן הדין (יבמות גז.) דאמר ר'אבהו טומאתו. אזהרת טמא שלא יאכל קדש, וענינו ואחר מזהאי הוא ולא צינמות דהעל כדקמינ גמרי דהקומן רנה (מנחות כה:) יכול יהו חייצין עליו משום טומאה לפני זריקת דמים, תלמוד לומר כל טהור יאכל צשר והנפש אשר תאכל צשר וגו', הניתר לטהוריס חייצין עליו משום טומאה, שאין ניתר לטהוריס אין חייצין עליו משום טומאה (יבמות דז.) תניא כוותיה דריש לקיש. דלאהרי לאוכל קדש מהכא (שם דז.) אזהרה לאוכל. שלא תאכל בתרומה כל זמן שהיא טבולת יוס ארוך (יבמות עה.) מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה. הצא למקדש טמא צכרת שנאמר (במדבר יט) ונכרתה כי את מקדש ה' טמא, אף קדש דבר שיש בו נטילת נשמה.